

Vlaams Ministerie
 van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
 Hendrik Consciencegebouw
 Koning Albert II-laan 15
 1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
 www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrij CLB Leuven te Leuven

Hoofdstructuur CLB

	Instellingsnummer	114991
	Instelling	Vrij CLB Leuven
directeur		Filip MELS
adres		Karel van Lotharingenstraat 5 - 3000 LEUVEN
telefoon		016-28.24.00
fax		016-28.24.99
e-mail		info@vclbleuven.be
website/URL		http://www.vclbleuven.be
	Bestuur van de instelling	106691 - CLB Leuven vzw te LEUVEN
adres		Karel van Lotharingenstraat 5 - 3000 LEUVEN
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	04/10/2010,05/10/2010,06/10/2010,07/10/2010,08/10/2010
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	08/10/2010
	Datum bespreking verslag met de instelling	29/10/2010
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Regine Vandervee
	Teamleden	Guy De Paepe Marleen Dobbels
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	Maria Beerten

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Erkenningsvoorwaarden/prestaties in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. KENMERKEN VAN HET CENTRUM	8
4. VOLDOET HET CENTRUM AAN DE ERKENNINGSVoorwaarden?	9
4.1 Infrastructuur: taken kwaliteitsvol uitvoeren en privacy garanderen	9
4.2 Leerlinggebonden activiteiten: Psychisch en sociaal functioneren	10
4.3 Leerlinggebonden activiteiten: Afwezigheidsproblemen	10
4.4 Preventie gezondheidszorg: Algemene consulten	12
4.5 Preventie gezondheidszorg: Vaccinaties	13
4.6 Schoolondersteuning: Informatieverstrekking	14
4.7 Schoolondersteuning: Deelname in overleg over afwezigheden	15
4.8 Schoolondersteuning: Projecten rond prioritaire doelgroepen	16
4.9 Schoolondersteuning: Samenwerking scholen gewoon en buitengewoon onderwijs 17	
4.10 Kwaliteitsbeleid: Kwaliteitsbeleid conform hoofdstuk XI DCLB	19
4.11 Buitengewoon onderwijs: Aanwijsbaar multidisciplinair team	20
4.12 Lokaal overlegplatform: Deelname aan en samenwerking met LOP	21
5. BEWAAKT HET CENTRUM DE EIGEN KWALITEIT?	21
5.1 Personeelsbeheer	21
5.2 Professionalisering	23
5.3 Materieel beleid	23
5.4 Welzijn	23
5.5 Curriculum	23
5.6 Begeleiding	23
5.7 Evaluatie	25
6. ALGEMEEN BELEID VAN HET CENTRUM	27
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN HET CENTRUM	28
7.1 Wat doet het centrum goed?	28
7.2 Wat kan het centrum verbeteren?	28
7.3 Wat moet het centrum verbeteren?	29
8. ADVIES	30
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	30

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

---

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Het centrum behoort tot groep van de grote centra voor leerlingenbegeleiding. Er is de hoofdzetel in Leuven en er zijn twee vestigingen (Heverlee en Kortenberg). Het overgrote deel van de personeelsleden zijn gevestigd in Leuven. De vestigingsplaatsen worden hoofdzakelijk gebruikt voor de medische onderzoeken. In Kortenberg zijn ook enkele artsen, paramedische werkers en administratief personeel bijna permanent werkzaam.

Uit de analyse van de beschikbare gegevens van het werkgebied blijkt dat niet alle leerlingen het even goed doen op school. Dit leiden we o.a. af uit de sterk uiteenlopende cijfers over schoolse achterstand. Alle beschikbare leerlingengegevens wijzen op een betekenisvolle aanwezigheid van leerlingen met specifieke noden en behoeften. Outputgegevens van het CLB op basis van registratie zijn momenteel niet beschikbaar, maar zullen in de toekomst moeten duidelijk maken op welke manier het CLB haar opdracht, om in samenwerking met de school ervoor te zorgen dat al deze leerlingen op de best mogelijke wijze hun schoolloopbaan kunnen doorlopen, rekening houdend met speciale noden en behoeften, waarmaakt.

Bevraging van CLB-medewerkers wijzen op een algemene tevredenheid over de (samen)-werking.

De medische infrastructuur, in de hoofdzetel, in de twee vestigingen en in één school voor buitengewoon onderwijs waar bijzondere consulten doorgaan, voldoet niet aan de regelgeving.

De aanpak van de kernactiviteiten voor het domein psychisch en sociaal (PSF) functioneren is sterk. De anker fungeert als aanspreekpunt en betreft alle actoren zoveel mogelijk bij het hulpverleningsproces. De zorg van het CLB sluit goed aan bij de zorg op school. Naast de sterke individuele begeleiding van leerlingen, nemen de CLB medewerkers in functie van de leerlingenbegeleiding ook een coachende rol op naar de leerkrachten.

Bij de leerlinggebonden activiteiten in functie van de leerplichtopvolging is er eveneens een goed uitgebouwde individuele en aanklappende begeleiding van leerlingen. Individuele begeleiding start in overleg met de school en alle actoren worden betrokken.

In het kleuteronderwijs worden bij frequente en langdurige afwezigheden de ouders uitgenodigd om samen te zoeken naar oplossingen.

Het gestructureerd overleg wordt benut voor de aanmelding en de bespreking van afwezige leerlingen alsook voor het afspreken van het verdere begeleidingstraject.

De analyse en bespreking van geregistreerde gegevens om te komen tot gerichte preventie worden nog onvoldoende benut.

De algemene consulten worden met zorg uitgevoerd. Bij de uitvoering van de algemene consulten volgt het centrum de aanbevelingen van de standaarden. Zowel ouders als leerlingen worden geïnformeerd over de inhoud van het consult en de resultaten ervan. Men heeft extra aandacht voor de prioritaire doelgroepen en de kansarmen. Om de aanwezigheid van ouders en/of opvoedingsverantwoordelijken in de tweede kleuterklas aan te moedigen zal het centrum extra inspanningen moeten leveren.

Het centrum voert de vaccinatieopdracht goed uit en volgt de aanbevelingen van de standaard vaccinaties. Ouders en leerlingen worden schriftelijk geïnformeerd over de aangeboden vaccinaties en er wordt enkel een vaccin toegediend na schriftelijke toestemming van de ouders.

Er worden extra inspanningen geleverd om de vaccinatiestatus van anderstaligen en risicogroepen op te sporen en eventueel aan te vullen. Externe ontwikkelingen worden opgevolgd en de implementatie wordt ondersteund door het steunpunt preventieve gezondheidszorg (PGZ).

Het centrum heeft een goede werking in het kader van de informatieverstrekking. Het centrum beschikt over meerdere materialen voor het verstrekken van informatie op de scharniermomenten. Naar alle scholen wordt een aanbod gedaan. Er wordt intensief samengewerkt met de scholengemeenschappen secundair onderwijs. Ook hier worden er inspanningen geleverd voor de kansarme leerlingen en ouders.

Op centrumniveau is er reeds veel geïnvesteerd in de werking ten aanzien van prioritaire groepen en kansarmen. Op individueel niveau is het centrum heel sterk. Op het vlak van schoolondersteuning werd een belangrijke start genomen maar kan de implementatie nog verbeterd worden. Vooral de participatie aan de GOK werking in de scholen blijft een aandachtspunt. Binnen het netwerk en in samenwerking met het LOP probeert men de werking in functie van de prioritaire doelgroepen verder uit te bouwen.

Het centrum beschikt over een aanwijsbaar multidisciplinair team voor buitengewoon onderwijs. Er zijn voldoende en verschillende deskundigheden aanwezig om de taken op te nemen.

Voor de samenwerking tussen de scholen gewoon en buitengewoon onderwijs werkt het centrum rond drie projecten: centrum voor leerzorg, Type 3 Anders en zorgoverleg Scholengemeenschap Katholieke Basisscholen Leuven (SKBL).

Er werd een beperkte visie op kwaliteitszorg uitgewerkt. Er worden in het centrum middelen en tijd voorzien om de zorg voor kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren. Er zijn meerdere verbeterprojecten (soms kwaliteitsplannen) opgestart maar hierbij zien we onvoldoende verankering in het kwaliteitsbeleid van het centrum. De inhoudelijke invulling van het kwaliteitshandboek is niet in overeenstemming met de regelgeving. Het inspectieteam heeft beslist hiervoor geen vervolgregeling op te leggen. Het CLB krijgt de ruimte dit aan te pakken binnen haar eigen traject omdat we vertrouwen op het engagement van de leiding en de ontwikkelingskracht die in het centrum aanwezig is en die reeds aangetoond werd bij andere aspecten van de werking.

Het centrum heeft met betrekking tot de personeelsorganisatie niet gekozen voor een multidisciplinair team per school maar werkt met grotere teams, die verantwoordelijkheid dragen voor een groep scholen. Omwille van de schoolnabije werking werd per school een anker aangesteld. Alle disciplines komen hiervoor in aanmerking met uitzondering van de artsen. Sommige medewerkers vervullen een staffunctie, een coördinerende taak, een steunpuntfunctie op centraal en/of werkveldniveau.

De randvoorwaarden voor het multidisciplinair handelen (MDH) zijn aanwezig. De visie op de inhoudelijke invulling van het MDH is beperkt en niet uitgeschreven. Er zijn geen richtlijnen en centrumafspraken in functie van het MDH. Het MDH wordt niet systematisch bewaakt.

Het centrum heeft meerdere stappenplannen opgemaakt in functie van de attestering, (o.a. voor de attestering naar het buitengewoon onderwijs en voor het geïntegreerd onderwijs (GON). Het centrum beschikt over voldoende diagnostisch materiaal en werkt vlot samen met het netwerk.

Het centrum doet inspanningen om het zorgniveau van de leerling zo goed mogelijk te bepalen. De fasen binnen het verwijstraject worden consequent doorlopen. Ouders worden systematisch betrokken. Het centrum heeft een overzicht van de diensten waarmee kan worden samengewerkt. Er zijn meerdere stappenplannen en teksten ontwikkeld ter ondersteuning van de medewerkers.

De inspectie leerde een centrum kennen dat in positieve ontwikkeling is. We zien een aanzet tot visieontwikkeling voor meerdere aspecten van de werking. Er zijn voldoende structuren aanwezig voor informatieoverdracht, overleg en participatie. Het centrum staat voor de uitdaging de positieve ontwikkeling verder te zetten om zo de implementatie van

de kwaliteitszorg explicieter gestalte te geven in een cyclisch gebeuren en met de betrokkenheid van alle medewerkers.

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de erkenning en subsidiëring gunstig beperkt in de tijd.

De medische infrastructuur scoort onvoldoende en heeft tot dit advies geleid.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie erkenningsvoorwaarden/prestaties en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Erkeningsvoorwaarden/prestaties in de focus

Infrastructuur
Infrastructuur: taken kwaliteitsvol uitvoeren en privacy garanderen
Leerlinggebonden activiteiten
Psychisch en sociaal functioneren
Afwezigheidsproblemen
Preventie gezondheidszorg
Algemene consulten
Vaccinaties
Schoolondersteuning
Informatieverstrekking
Deelname in overleg over afwezigheden
Projecten rond prioritaire doelgroepen
Samenwerking scholen gewoon en buitengewoon onderwijs
Kwaliteitsbeleid
Kwaliteitsbeleid conform hoofdstuk XI DCLB
Buitengewoon onderwijs
Aanwijsbaar multidisciplinair team
Lokaal overlegplatform
Deelname aan en samenwerking met LOP

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel
Personeelsbeheer
Personeelsorganisatie
Logistiek
Materieel beheer
Infrastructuur
Onderwijs
Begeleiding
Hulpverlening
Preventieve gezondheidszorg
Schoolondersteuning
Evaluatie
Attesteringspraktijk
Verwijspraktijk

3. KENMERKEN VAN HET CENTRUM

- het centrum maakt deel uit van een Regionale Ondersteuningscel (ROC)
- recente of frequente directiewissel(s)
- veel deeltijds werkende teamleden
- veel anderstalige nieuwkomers
- gedeeld gebruik van de infrastructuur door bvb. arbeidsgeneeskunde, K&G, ...

De schoolse achterstand in het werkgebied varieerde in het schooljaar 2009-2010 van 1% tot 65%. De hoogste percentages schoolse achterstand zien we in het secundair onderwijs met een aanbod technisch en beroepsonderwijs. De percentages komen vooral voor in Leuven en ook in Overijse.

In het kleuter en het lager onderwijs noteren we 16% leerlingen met een GOK indicator voor het schooljaar 2001-2002 en een lichte stijging naar 17% voor het schooljaar 2004-2005. Dit percentage is lichtjes gestegen naar 20% voor het schooljaar 2007-2008 maar ligt onder het Vlaams gemiddelde (25%). We leiden uit de GOK indicatoren af dat het centrum en de scholen in haar werkgebied alert moeten zijn voor de kinderen met als thuistaal niet Nederlands.

In het secundair onderwijs noteren we in 2001-2002 voor de eerste graad 15% leerlingen met een GOK indicator. In 2004-2005 stijgt dit percentage naar 25%. In 2007-2008 daalt dit naar 22%, dit is onder het Vlaamse gemiddelde. Op basis van de GOK indicatoren stellen we vast dat de indicatoren een laag opleidingsniveau van de moeder en thuistaal niet Nederlands het meest voorkomen.

Voor de tweede en de derde graad noteren we 13% leerlingen met een GOK indicator in 2001-2002 en 11% in 2004-2005. Mede onder invloed van een andere berekeningswijze stijgt dit percentage naar 22% in 2007-2008. Dit ligt onder het Vlaams gemiddelde. De belangrijkste indicatoren zijn dezelfde als in de eerste graad.

In het schooljaar 2007-2008 telt het centrum 283 GON leerlingen binnen het werkgebied. We merken in 2008-2009 een stijging naar 318 leerlingen en in 2009-2010 stijgt dit naar 386 leerlingen. Dit laatste cijfer ligt ver boven het gemiddelde van de grote centra. Het valt op dat deze leerlingen verspreid zitten over bijna alle scholen van het werkgebied.

Op basis van de GOK gegevens zien we geen extreme concentratie van risicofactoren binnen het werkgebied, maar het is wel duidelijk dat er op basis van de GOK en GON gegevens met specifieke behoeften van sommige leerlingen en hun ouders rekening gehouden moet worden en dat schoolse achterstand voorkomen en afremmen een belangrijke uitdaging blijft.

4. VOLDOET HET CENTRUM AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert volgende vaststellingen op:

4.1 Infrastructuur: taken kwaliteitsvol uitvoeren en privacy garanderen

Voldoet niet

Vaststelling

- De medische circuits in de hoofdzetel alsook het medisch circuit in de vestigingsplaats te Heverlee en te Kortenberg voldoen niet aan de regelgeving (Besluit van de Vlaamse regering betreffende de inrichting en de uitrusting van de infrastructuur voor de uitvoering van medische consulten door de centra voor leerlingenbegeleiding dd 14.11.2008).
De visuele en auditieve privacy voor de leerlingen is onvoldoende gegarandeerd.
- Indien de infrastructuur gedeeld wordt met andere organisaties (bvb in Kortenberg) dient het centrum erover te waken dat de beschikbare ruimte en tijd voldoende moeten zijn om de centrumeigen taken en opdrachten prioritair en kwaliteitsvol te kunnen uitvoeren.
- De meerderheid van de bijzondere consulten gaan door in de hoofdzetel en/of de vestigingsplaatsen. Een aantal gaan door in de school omwille van de ernst van de handicap van de leerlingen. Daarom werden de lokalen, gebruikt voor de uitvoering van de bijzondere consulten, in drie scholen voor buitengewoon onderwijs gecontroleerd.
- Een aantal leerlingen van de school voor buitengewoon onderwijs Ter Bank (OV1 type 2) krijgen een medisch consult op school. De lokalen die momenteel gebruikt worden voldoen niet aan de regelgeving teneinde een kwaliteitsvol onderzoek te kunnen uitvoeren. Bijgevolg kunnen de bijzondere consulten er niet langer doorgaan.
- In de andere scholen nl. buitengewoon secundair onderwijs Windekind (Type 4) en de Vrije basisschool voor buitengewoon onderwijs – Centrum Ganspoel (Type 6) is het verantwoord de consulten in een voor de leerlingen vertrouwde omgeving te laten doorgaan gezien hun eigen specificiteit en handicap en de ondersteuning door het MPI. De lokalen zijn comfortabel en hygiënisch en de werkwijze wordt aangepast aan de specifieke noden.
- Het is aangewezen ook volgende aandachtspunten in acht te nemen:
  - o een temperatuurmeter voorzien in de gang, het lokaal van de verpleegkundige en het lokaal van de arts om de voorgeschreven temperatuur te garanderen zowel in het CLB als op de school
  - o visuele privacy voor de leerlingen voorzien en benutten in het dokterslokaal en het biometrielokaal. (scherm of paravan)
  - o deontologisch verantwoord handelen: o.a. transparant communiceren met ouders over het assisteren door therapeut of begeleider bij bijzondere consulten.
  - o Schriftelijke afspraken met de scholen omtrent de gebruikte infrastructuur en werkwijze op basis van onderstaand BVR en onder de eindverantwoordelijkheid van de coördinerend arts strekt tot aanbeveling.

Inbreuken tegen de regelgeving

- Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de inrichting en de uitrusting van de infrastructuur voor de uitvoering van medische consulten door de centra voor leerlingenbegeleiding dd 14.11.2008.

4.2 Leerlinggebonden activiteiten: Psychisch en sociaal functioneren

Voldoet

We baseren ons op gesprekken en documenten om hierover een uitspraak te doen. We kunnen voor de boordeling van dit onderwerp nog niet steunen op geregistreerde gegevens van de centra.

Vaststelling

- Uit de gesprekken met de medewerkers blijkt dat de kernactiviteiten, zoals vermeld in het Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de operationele doelstellingen van de CLB's ('BVR operationele doelstellingen'), gekend zijn en op een correcte wijze worden uitgevoerd.
- Een schoolnabije werking wordt nagestreefd. De CLB anker is het aanspreekpunt en doet het onthaal. Tijdens het proces van de vraagverheldering worden de leerling en/of de ouders betrokken en worden de verschillende mogelijkheden afgetoetst.
- De CLB anker bepaalt welke casussen er op het multidisciplinair teamoverleg besproken worden. Er bestaan geen criteria of centrumafspraken over de wijze waarop en wanneer een multidisciplinair team dient samen te komen (zie 4.6.2 Hulpverlening).
- De kortdurende begeleidingen binnen het domein psychosociaal functioneren (PSF) zijn vooral gericht naar het bieden van ondersteuning en/of het toeleiden naar het netwerk. Het aantal sessies binnen een kortdurende begeleiding, zoals vermeld in het 'BVR operationele doelstellingen', kan niet altijd worden gerespecteerd omwille van de lange wachtlijsten bij externe diensten.
- Uit de gesprekken met de teams blijkt dat de medewerkers bij zorgvragen binnen het domein PSF oog hebben voor de begeleiding van de prioritaire doelgroepen en voor kansarmen. Er wordt bijzondere aandacht gegeven aan het eerste leerjaar B, het beroepsvoorbereidend leerjaar en het beroepsonderwijs.
- De medewerkers hebben een goed zicht op het zorgbeleid in de scholen. De zorg vanuit het CLB sluit aan bij de eerstelijnszorg van de school. Afspraken tussen school en CLB in functie van de taken en de verantwoordelijkheden inzake de leerlingenbegeleiding worden gemaakt in de cel leerlingenbegeleiding of op het zorgteam. De wijze waarop school en CLB de leerlinggebonden activiteiten in functie van zorgvragen PSF aanpakken kan concreter omschreven worden in de bijzondere bepalingen (BB) of afsprakennota's (AN).
- Naast de sterke individuele en aanklampende begeleiding van leerlingen en ouders, nemen de CLB medewerkers ook een coachende rol op naar de leerkrachten in functie van de begeleiding van de leerlingen en om de scholen te sensibiliseren om leerlingen en ouders probleembewust te maken zodat ze zelf de stap naar het CLB zetten.
- Er zijn ondersteunende materialen en vragenlijsten aanwezig m.b.t. het domein PSF. De materialen zijn terug te vinden op het intranet en in de infotheek en testtheek.

4.3 Leerlinggebonden activiteiten: Afwezigheidsproblemen

Voldoet

Vaststelling

- Het 'BVR operationele doelstellingen' legt aan het CLB de dwingende regel op om, samen met de school, een traject op te starten voor leerlingen die afwezig zijn en wiens loopbaan daardoor in het gedrang kan komen. Uit alle beschikbare gegevens blijkt dat het centrum aan deze verplichting voldoet vooral door de uitbouw van de begeleiding van individuele leerlingen.

- Meerdere documenten werden ontwikkeld ter ondersteuning van de medewerkers: de werkwijzers met informatie over de begeleiding van afwezigheidsproblemen, info over gezondheidsaspecten bij afwezigheden, richtlijnen over de informatie-uitwisseling bij leerplichtbegeleiding, informatie over de samenwerking met parket en politie in het kader van leerplichtproblemen, achtergrondinformatie over de aanpak schoolverzuim binnen het gerechtelijk arrondissement Leuven, ... Daarnaast is door de organisatie ook voorzien dat bepaalde personeelsleden de functie van steunpunt leerplichtopvolging (LPO) vervullen zowel centraal als binnen het werkveld. Bij deze collega's kunnen de medewerkers terecht voor extra informatie, voor bijkomende hulp bij moeilijke cases, ...
- In de scholen worden de aangemelde problemen besproken tijdens het gestructureerd overleg, geïntegreerd in het MDO/zorgteam of de cel leerlingenbegeleiding. De doelstelling van dit overleg varieert: vraagverheldering, aanreiken van achtergrondinformatie, afspreken wie welke activiteiten zal ontplooiën in het kader van de uitbouw van het traject, follow-up van de gemaakte afspraken.
- Naast de meldingen van de afwezigheden wordt, in overeenstemming met het BVR 'operationele doelstellingen', op dit overleg ook aandacht besteed aan de uitbouw van een traject voor leerlingen die vallen onder de orde- en tuchtmaatregelen (schorsing, tijdelijke uitsluiting, definitieve uitsluiting).
- Uit de gesprekken en documenten blijkt dat het wenselijk is om, in samenspraak met de school, het begrip 'zorgwekkende afwezigheid' verder te expliciteren en te operationaliseren zodat voor iedereen duidelijk is wat met dit begrip precies bedoeld wordt en mede daardoor vanuit eenzelfde denkkader kan gecommuniceerd worden. Hier en daar werden reeds stappen in die richting gezet.
- In afspraak met de school start het centrum een individuele begeleiding waarbij alle actoren betrokken worden. We stellen vast dat hier duidelijk sprake is van een aanklampende vorm van begeleiding. Zelfs indien de leerling en/of de ouders niet echt willen meewerken blijft het centrum pogingen ondernemen om de (ook achterliggende) problematiek te verhelpen.
- Indien tijdens de begeleiding duidelijk wordt dat extra ondersteuning noodzakelijk is, dan kan het centrum terugvallen op meerdere diensten waarmee wordt samengewerkt, bvb Time-out en Ergo, netwerk Leerrecht-Mostar, Centraal meldpunt schoolexterne interventies, PAS, ...
- De begeleidingen in het kader van de leerplichtopvolging worden systematisch geregistreerd in LARS zoals voorgeschreven door de overheid.
- Alle leerlingen die wegens een definitieve uitsluiting als tuchtmaatregel noodgedwongen moeten zoeken naar een andere instelling worden intens geholpen door het CLB-team.
- In het kleuteronderwijs wordt, eventueel vertrekkend van een overzicht van de probleemkinderen, eveneens aanklampend gewerkt indien kinderen frequent of langdurig afwezig zijn. Ouders worden uitgenodigd om te zoeken naar oplossingen voor mogelijke achterliggende oorzaken, om hen te overtuigen van het belang van het kleuteronderwijs vooral bij allochtonen en/of kansarme gezinnen. Gezien de verschillende benadering door de scholen is het voor het centrum nog niet mogelijk om op deze manier in alle scholen de kleuterparticipatie op te volgen.

4.4 Preventie gezondheidszorg: Algemene consulten

Voldoet

We baseren ons op gesprekken en documenten om hierover een uitspraak te doen. We kunnen voor de beoordeling van dit onderwerp nog niet steunen op geregistreerde gegevens van de centra.

Vaststelling

- Het centrum voert alle leeftijdsgebonden consulten uit conform de regelgeving.
- Voor de vestigingen Leuven en Heverlee wordt een jaarplanning (manueel en elektronisch) opgemaakt door de medische equipe in samenwerking met de administratief medewerkers. Bij het opmaken van deze planning wordt o.a. rekening gehouden met de beschikbaarheid van medewerkers en lokalen, factoren eigen aan de schoolcontext ('sperperiodes',...), het tijdstip van het jaar en de eigenheid van de te onderzoeken groep (bvb. OKAN). Voor de vestiging te Kortenberg is het momenteel niet mogelijk een jaarplanning op te maken omwille van een aantal redenen (zie 3.1. Infrastructuur). Klasgroepen worden niet gesplitst bij verre busverplaatsingen (vooral in Kortenberg) wat een hoge tijdsdruk met zich meebrengt. Gerichte consulten, selectieve onderzoeken en vaccinatieweken worden mee in de planning opgenomen. Evaluatie is niet systematisch voorzien maar indien nodig wordt de planning bijgestuurd.
- Het centrum heeft de optie genomen om een aantal verpleegkundigen in te zetten voor de consulten en een aantal als anker (vooral kleuteronderwijs) waardoor enkel die paramedisch werkers kunnen deelnemen aan het multidisciplinair teamoverleg wat de anderen betreuen. Nochtans is dit in de functiebeschrijving voor de verpleegkundige opgenomen. Gezien de verplichte opdracht rest er voor de paramedisch werkers die geen anker zijn weinig tijd voor de vraaggestuurde werking en schoolondersteunende activiteiten. De huidige organisatie laat een volledige integratie van de medische equipe in de totale CLB-werking niet toe.
- Bij de uitvoering van de algemene consulten volgt het centrum de aanbevelingen van de standaarden.
- Bij de voorbereiding van het consult verzamelt het centrum relevante leerlingengegevens die kunnen bijdragen tot een kwaliteitsvolle uitvoering. Persoonlijke vragenlijsten voor de leerlingen kunnen zorgvragen preventieve gezondheid opleveren. Een gesprek over deze zorgvragen kan een belangrijke input leveren voor de multidisciplinaire benadering van de leerling.
- Zowel ouders als leerlingen worden geïnformeerd over de inhoud van het consult en over de resultaten na een onderzoek.
- Administratieve ondersteuning bij de voorbereiding en nazorg van de consulten is voorzien.
- Het centrum heeft zicht op risicogroepen, hiermee wordt rekening gehouden bij de werkverdeling. Oudervragenlijsten in meerdere talen zijn beschikbaar alsook anderstalige instapbrieven voor OKAN-leerlingen. Af en toe wordt beroep gedaan op de intercultureel medewerker (o.a. voor de opvolging van de oudervragenlijsten in de kleuterschool) of op het werkveldsteunpunt (o.a. voor contacten met moeilijk bereikbare gezinnen). Het centrum realiseert een grote participatie van ouders aan het gericht consult van de eerste kleuterklas in scholen met veel doelgroepeleringen.
- De kleuters worden door de kleuterleidster voorbereid op het onderzoek. Bij het onderzoek in de 2^e kleuterklas wordt aandacht besteed aan de psychomotorische ontwikkeling. Het centrum neemt geen initiatieven om de ouderbetrokkenheid bij deze populatie te

verhogen (cfr 'BVR operationele doelstellingen'). Er is informatie-uitwisseling voorzien tussen de arts en de anker van de school en de kleuterleidster en/of leerkracht rekening houdend met het beroepsgeheim.

- Het centrum voorziet in een vrijstelling voor de medische coördinatie. Het is aangewezen deze functie en het mandaat van de coördinerend arts te omschrijven en te expliciteren naar alle medewerkers gezien de verantwoordelijkheid voor het verwerken van de persoonsgegevens die de gezondheid betreffen (cfr omzendbrief bij het BVR betreffende het multidisciplinair dossier in de centra voor leerlingenbegeleiding). Het toezicht op de implementatie van de standaarden, op de gelijkgerichte werking en op de infrastructuur dienen eveneens binnen dit kader gezien te worden.
- Er is een beperkte vrijstelling voorzien voor de coördinatie van de paramedisch werkers en voor de vestigingen. Twee artsen zijn deels vrijgesteld als steunpunt preventieve gezondheidszorg om evoluties en ontwikkelingen op te volgen, te implementeren en te operationaliseren.
- Het centrum ontwikkelde recent een beperkte leidraad voor de algemene consulten. Het is aangewezen duidelijke afspraken te maken op centrumniveau teneinde een gelijkgerichte werking tussen de equipeleden en de vestigingen te bevorderen.
- Het centrum doet inspanningen om een maximale onderzoeksgraad te bereiken maar kan dit op vandaag niet staven aan de hand van registratiegegevens. Af en toe worden initiatieven genomen om gegevens te verzamelen en te analyseren. Dit kan interessant zijn om de werking bij te sturen en de afspraken tussen school en CLB meer specifiek te maken.

4.5 Preventie gezondheidszorg: Vaccinaties

Voldoet

We baseren ons op gesprekken en documenten om hierover een uitspraak te doen. We kunnen voor de beoordeling van dit onderwerp gedeeltelijk steunen op een aantal geregistreerde gegevens van het centrum

Vaststelling

- Het centrum voert zijn vaccinatieopdracht uit conform de regelgeving. Het volgt hierbij het door de minister, bevoegd voor het gezondheidsbeleid, opgelegde vaccinatieschema.
- Naar aanleiding van elk algemeen, gericht en bijzonder consult wordt de vaccinatiestatus van alle begeleide leerlingen nagekeken en worden zo nodig inhaalvaccinaties aangeboden. Er wordt naar gestreefd om de beschikbare vaccinatiegegevens naar aanleiding van elk consult te bezorgen aan de ouders.
- Verslaggeving van het overleg PGZ toont aan dat een aantal afspraken gemaakt werden aangaande het bijhouden van vaccinatiedata zowel in vaccinnet als in het dossier. Recent werd een 'Leidraad vaccinaties' opgemaakt. Het verdient aanbeveling deze verder uit te werken en te concretiseren teneinde een gelijkgerichte werking te verzekeren.
- Ouders en leerlingen worden schriftelijk geïnformeerd over de aard, de bedoeling en de mogelijke nevenwerkingen van de aangeboden vaccinaties.
- Een vaccinatie wordt pas toegediend nadat hiervoor een schriftelijke toestemming werd ontvangen van de ouders.
- Er worden bijzondere inspanningen geleverd om de vaccinatiestatus van risicogroepen, anderstaligen,... op te sporen en zo nodig aan te vullen. Informatiebrieven zijn in meerdere talen beschikbaar.
- Op geregelde tijdstippen verzamelt het CLB gegevens over bepaalde vaccinaties. Deze wijzen uit dat op centrumniveau een vaccinatiegraad van ongeveer 85 à 87 %

wordt bereikt. Met het verwerken en analyseren van deze gegevens streeft het centrum naar een zo hoog mogelijke vaccinatiegraad aanleunend bij de Vlaamse gezondheidsdoelstelling.

- Om deze opdracht op een correcte wijze uit te voeren volgt het centrum de aanbevelingen van de standaard vaccinaties. Het is aangewezen het belang van de 'koude keten' te communiceren met alle medewerkers.
Medisch afval wordt jaarlijks opgehaald door een erkende firma.
- Het verdient aanbeveling met de scholen duidelijke afspraken te maken over de lokalen die gebruikt worden voor het toedienen van vaccinaties en deze op te nemen in de bijzondere bepalingen/afsprakennota's.
- Externe ontwikkelingen en evoluties worden opgevolgd. Implementatie van nieuwe tendensen wordt ondersteund door het steunpunt PGZ.

4.6 Schoolondersteuning: Informatieverstrekking

Voldoet

We baseren ons op gesprekken en documenten om hierover een uitspraak te doen. We kunnen voor de beoordeling van dit onderwerp nog niet steunen op geregistreerde gegevens van de centra

Vaststelling

- Uit het gesprek met de directiekern en de medewerkers blijkt dat er naar alle scholen een aanbod gedaan wordt in het kader van de informatieverstrekking over het onderwijsaanbod en de aansluiting op de arbeidsmarkt zoals vermeld in art. 16 DCLB en art. 19 'BVR operationele doelstellingen'.
- Het centrum heeft meerdere materialen gebundeld en ontwikkeld in functie van het verstrekken van informatie voor de verschillende scharniermomenten. De coördinatie gebeurt door het steunpunt onderwijsloopbaanbegeleiding (OLB) in overleg met de teamcoördinatoren. De informatie stroomt door naar alle teams en is beschikbaar op het intranet.
- De visie van het centrum is dat de informatieverstrekking gekaderd moet worden in een proces van loopbaanbegeleiding. Men gaat ervan uit dat er zeker met alle scholen afspraken dienen gemaakt te worden over de wijze waarop de leerlingen informatie krijgen, over de manier waarop de school het informatiemateriaal van het CLB bezorgt aan de ouders en/of de leerlingen en over de aanwezigheid van de CLB anker bij het overleg met ouders van leerlingen bij wie er keuzeproblemen zijn.
- Op niveau scholengemeenschap worden er ook afspraken gemaakt in functie van de informatieverstrekking (bezorgen van de folders "Studieaanbod SO", het organiseren van vormingen en infosessies voor leerkrachten, ...). Op deze manier blijft het centrum haar aanbod kenbaar maken en stimuleert het de scholen om voor dit item samen te werken met het CLB.
- De informatieverstrekking door het CLB in het basisonderwijs is goed uitgebouwd.
  - o Voor de ouders van de leerlingen van het laatste jaar worden er schooloverstijgende informatiesessies georganiseerd, alle ouders krijgen een voorstellingsfolder en een informatiefolder, er is de scholengids met het overzicht van het regionaal onderwijsaanbod en er wordt ook een werkwinkel georganiseerd voor de ouders van leerlingen met leer- of ontwikkelingsproblemen.

- o De werking vanuit het CLB voor de leerlingen van de basisscholen is verschillend. Sommige scholen nemen de informatieverstrekking zelf op, in andere scholen wordt dit door het CLB gedaan. In de meeste scholen wordt het werkboekje “Op stap naar het SO” van de VCLB koepel gebruikt. Er wordt zoveel mogelijk een keuzebegeleidingsplan opgemaakt tussen school en CLB. In meerdere scholen coacht het CLB de leerkrachten.
- Voor de secundaire scholen is de werking vanuit het CLB verschillend naargelang de afspraken met de scholen.
  - o Voor de leerlingen van het tweede jaar van de eerste graad heeft het CLB een aanbod gedaan. Enkele scholen gaan niet in op dit aanbod en nemen de infoverstreking zelf op. Het CLB heeft dan wel een zicht op wat de school brengt en blijft de school motiveren om in te gaan op het aanbod van CLB. In een aantal scholen geven de CLB ankers zelf informatie aan de leerlingen. Ook in het tweede jaar van de tweede graad secundair onderwijs wordt er informatie gegeven aan de leerlingen en de ouders.
  - o In het tweede jaar van de derde graad secundair onderwijs wordt er gewerkt in functie van studiekeuze en beroepenverkenning. In alle secundaire scholen werd een aanbod gedaan in functie van de keuzebegeleiding. Er wordt dan samen met de school gewerkt met het keuzewerkboek van de VCLB koepel (lessen rond keuzevaardigheden) en de organisatie van het bezoek aan de Sid-In. Voor de aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt worden er initiatieven genomen zoals de beroepenfilms van de VDAB, toelichting kansen op de arbeidsmarkt en individuele begeleidingen.
- Om een zicht te houden op de keuzebegeleiding in de scholen heeft het CLB een bevraging gedaan naar de ankers in functie van de informatieverstrekking zodat men weet welke afspraken er met welke scholen gemaakt zijn en wat de investering van de CLB anker hierin is.
- Voor de kansarme ouders en/of leerlingen werd er een aangepaste bundel ontwikkeld en voor de OKAN leerlingen werd de belangstellingsproef aangepast.
- In functie van de informatieverstrekking van de welzijns- en gezondheidsdiensten werd een folder gemaakt met enerzijds de bekendmaking CLB en anderzijds de bekendmaking van andere externe hulp. Deze folders worden bezorgd aan zorgcoördinatoren en leerlingenbegeleiders. Ze worden langs elektronische weg beschikbaar gesteld aan leerlingen en ouders.
- Ter ondersteuning van de CLB medewerkers werd er een sociale kaart ontwikkeld die up to date wordt gehouden. Er zijn regelmatig kennismakingsmomenten met andere diensten, er is de open voorzieningendag en het bezoek aan externe diensten.

4.7 Schoolondersteuning: Deelname in overleg over afwezigheden

Voldoet

We baseren ons op gesprekken om hierover een uitspraak te doen. We kunnen voor de beoordeling van dit onderwerp nog niet steunen op geregistreerde gegevens van de centra.

Vaststelling

- Het ‘BVR operationele doelstellingen’ voorziet dat het centrum participeert in overleg met betrekking tot leerlingenbegeleiding of zorgbeleid, georganiseerd door de school.
- Deze verplichting omvat twee onderdelen: (a) deelname aan het systematisch en gestructureerd overleg over de geregistreerde gegevens van individuele leerlingen en (b) het opnemen in het beleidsplan of –contract van elk schoolintern overleg waaraan het centrum deelneemt.
- Zodra een leerling wordt aangemeld door de school (via secretariaat / de zorgcoördinator / de interne leerlingenbegeleider) omwille van de

afwezigheidsproblematiek wordt vaak een overzicht van de geregistreerde gegevens ter beschikking gesteld (minimaal het aantal B-codes). Deze gegevens worden besproken tijdens het MDO en/of de cel leerlingenbegeleiding en vormen de basis voor de uitbouw van het begeleidingstraject dat in samenwerking met de school wordt uitgevoerd. Uit deze werkwijze blijkt dat dit facet van het systematisch en gestructureerd overleg, georganiseerd door de school, ruim voldoende aan bod komt in de werking van het centrum.

- Een tweede doelstelling van dit gestructureerd overleg is de bespreking van alle geregistreerde gegevens binnen de school met het doel een beter inzicht te krijgen in de problematiek. Deze mogelijkheden worden nog te weinig benut door school en CLB alhoewel deze gegevens op een vrij eenvoudige manier kunnen verzameld worden in de meeste scholen. Op basis van individuele initiatieven van enkele CLB-medewerkers zien we hier en daar in het centrum een goede aanzet tot het benutten van deze gegevens maar het overleg met de school geeft nog niet altijd de gewenste effecten. De analyse en bespreking van alle geregistreerde gegevens om te komen tot gerichte preventie worden dus nog niet of onvoldoende gebruikt. Bovendien gaat daardoor de opportuniteit verloren om via dit overzicht een beter beeld te krijgen van de kwaliteit van de registratie in de school en van de signalering.
- Het centrum werkt volgens het directieteam mee aan de uitbouw van preventief structurele maatregelen zoals het uitbouwen van het netwerk leerrecht-mostar en het meldpunt schoolexterne interventies, de samenwerking met de scholengemeenschappen SO,...
- Elk schoolintern overleg waaraan het centrum participeert staat vermeld in de bijzondere bepalingen/afsprakennota's (dit is het overzicht van de schoolspecifieke werking) die integraal deel uitmaken van het beleidscontract.

4.8 Schoolondersteuning: Projecten rond prioritaire doelgroepen

Voldoet

We baseren ons op gesprekken en documenten om hierover een uitspraak te doen. We kunnen voor de beoordeling van dit onderwerp nog niet steunen op geregistreerde gegevens van de centra.

Vaststelling

- Het centrum heeft geïnvesteerd in het informeren, sensibiliseren en professionaliseren van medewerkers en neemt gerichte acties in functie van de kansenbevordering. Er is een structuur uitgewerkt met verschillende verantwoordelijkheden. Er zijn de steunpunten kansenbevordering (centraal en werkveldspecifiek), de ervaringsdeskundige en de interculturele medewerker.
- Het steunpunt kansenbevordering heeft voor het schooljaar 2010-2011 een planning vastgelegd met doelstellingen en concrete acties. De acties zijn tot stand gekomen op basis van de evaluatie van de voorbije werking en situeren zich vooral op niveau CLB, niveau scholengemeenschap, niveau ouders en de netwerkvorming. Meerdere acties zijn lopende: er werden kansenfiches ontwikkeld als ondersteuning van de medewerkers, er zijn samenwerkingsverbanden en/of projecten met externe diensten om ouders van kansarmen gemakkelijker toe te leiden naar het netwerk, er werd een pakket ontwikkeld in functie van de informatieverstrekking aan kansarmen, er worden vormingen georganiseerd over kansarmoede voor leerkrachten, er is het initiatief van het multidisciplinair consult in de eerste kleuterklas, het zorgboekje, het gezondheidsboekje, het CLB spel,...
- Het centrum neemt vele initiatieven om de eigen communicatie voor de doelgroep toegankelijker te maken. Materialen en methodieken worden aangepast in functie van kansarmen. De ervaringsdeskundige zorgt voor het overbruggen van de kloof tussen de hulpverlening en de kansarme doelgroep. De ervaringsdeskundige wordt via

coaching ingeschakeld bij sommige begeleidingen en vindt aansluiting bij enkele teams.

- Op niveau scholengemeenschap worden er ook enkele kansenbevorderende initiatieven ondersteund zoals het spreidingsbeleid en leerweg op maat.
- Bij de medewerkers bestaat er een sterke basishouding bij het omgaan met kansarmen. De medewerkers werken aanklappend en organiseren drempelverlagende activiteiten om het rechtstreeks contact met kansarme leerlingen en ouders te faciliteren. De werking van de ankers richt zich hoofdzakelijk naar individuele gesprekken met leerlingen en ouders. De aandacht hierbij is vooral gericht op het materiële, pedagogische en sociale aspect.
- Uit de gesprekken met de teams blijkt dat er een aanzet is om schoolondersteunend te werken in functie van art 22 DCLB en gelijke onderwijskansen (GOK). In sommige scholen werden er enkele projecten opgestart: relationele en sociale vaardigheden, ouderbetrokkenheid, multidisciplinair consult, ... Deze initiatieven worden in het steunpunt kansenbevordering ontwikkeld en de informatie stroomt via de stafmedewerkers door naar de teams maar de implementatie en toepassing op schoolniveau gebeurt nog te weinig.
- De betrokkenheid van de medewerkers bij de ondersteuning van de GOK werking in de scholen is erg verschillend. De CLB medewerkers hebben meestal wel een zicht op de doelgroepleerlingen, de GOK thema's en het GOK actieplan van de scholen. In sommige scholen worden er in het kader van GOK geen schoolondersteunende activiteiten opgenomen door het CLB ondanks het systematisch stellen van de vraag bij de bespreking van de BB/AN. Om na te gaan of de acties die de scholen opnemen effect hebben bij de prioritaire doelgroepen, dienen alle teams betrokken te blijven bij de GOK werking in de scholen.
- Er is een betrokkenheid bij de begeleiding van de OKAN leerlingen, dit zowel op individueel niveau als op niveau van de school. Het centrum ondersteunt de school bij de schoolloopbaanbegeleiding, er werd een systeem van begeleidingsplannen opgestart, er is het project ronde sociale vaardigheden en er wordt samengewerkt met de interculturele medewerker.
- Het centrum heeft in functie van de kansenbevordering een samenwerking uitgebouwd met externe diensten. Er wordt samengewerkt met o.a. de buurtwerking, OCMW, CAW, stad Leuven, Leren Ondernemen, ...

4.9 Schoolondersteuning: Samenwerking scholen gewoon en buitengewoon onderwijs

Voldoet

We baseren ons op gesprekken en documenten om hierover een uitspraak te doen.

Vaststelling

- Binnen dit thema van schoolondersteuning brengt het centrum drie projecten aan:
  - o Centrum voor Leerzorg (CLZ)
  - o Type 3 Anders
  - o Zorgoverleg Scholengemeenschap Katholieke Basisscholen Leuven (SKBL)
- CLZ Leuven is een net- en niveauoverstijgend samenwerkingsverband tussen de Leuvense scholen voor buitengewoon onderwijs en hun centra voor leerlingenbegeleiding.
  - o Doelstelling:
    - de expertise van het buitengewoon onderwijs regio Leuven zichtbaar maken en deze ter beschikking stellen aan scholen voor gewoon en buitengewoon onderwijs.

- het ondersteuningsaanbod van het buitengewoon onderwijs binnen de regio Leuven overzichtelijk en snel toegankelijk maken en helpen concretiseren.
    - het CLZ Leuven zoekt mee vanuit welke school buitengewoon onderwijs zorgteams kunnen ondersteund worden bij de uitbouw van aangepaste leertrajecten.
  - o Principes:
    - Systeemondersteunend werken.
Via het werken met zorgteams van scholen gewoon en buitengewoon onderwijs wil men de draagkracht van de scholen als systeem vergroten.
    - Subsidiariteit.
Leerlinggebonden zorgvragen worden bij voorkeur in de eerste plaats door de school opgenomen.
    - Netwerkfunctie.
Het CLZ Leuven organiseert zich als een netoverstijgend netwerk met één centraal loket. Elke initiatiefnemer van het CLZ Leuven heeft via het platform een vertegenwoordiger in het netwerk en kan dus zijn specifieke deskundigheid ter beschikking stellen.
    - Signaalfunctie.
Via de registratie van alle zorgvragen wil men overzicht houden op de ondersteuningsnoden binnen de regio zodat mogelijke hiaten binnen de regionale zorginitiatieven gedetecteerd worden.
  - o Werking:
    - Bekendmaking in de regio door de twee coördinatoren aan de hand van een folder en informatiesessies.
    - Er werd een procedure uitgewerkt voor de aanmelding en behandeling van de vragen.
  - o Rol van het CLB:
    - Betrokken als coördinator bij de opstart en uitbouw van het project.
    - Bijkomende mogelijkheden creëren om de expertise van de zorgteams te verhogen.
    - Stimuleren van de uitwisseling van kennis van het ondersteuningsaanbod en afstemming.
- Type 3 Anders
  - o Doelstelling:

Een alternatieve onderwijsvorm creëren, om voor leerlingen (13 – 21 jaar) die functioneren op het niveau van een licht verstandelijke beperking en bijkomende gedrags- en/of emotionele problemen vertonen, het leerrecht te garanderen en tegemoet te komen aan hun specifieke noden.
  - o Werking:

Om deze doelstelling te realiseren is een stuurgroep opgericht waaraan deelgenomen wordt door scholen voor gewoon en buitengewoon onderwijs evenals door welzijnspartners.

Vanuit de stuurgroep werden meerdere werkgroepen opgericht.
  - o Rol van het CLB:

Deelnemen aan de stuurgroep en de samenwerking ondersteunen met de scholen BSO en BuSO waar sommige leerlingen momenteel worden opgevangen.

Participeren aan het overleg van de werkgroepen 'Inschrijving - aanmelding - instap' en 'Werkplekieren'.

- Zorgoverleg Scholengemeenschap Katholieke Basisscholen Leuven (SKBL)
  - o Doelstelling:
    - Een overlegplatform tot stand brengen tussen de scholen van het gewoon en buitengewoon onderwijs binnen de scholengemeenschap.
    - Het gestructureerd zorgoverleg in de scholen verbeteren, de werking van de zorgcoördinatoren verfijnen en op die manier de draagkracht van de school vergroten.
  - o Werking:
    - De deskundigheid vanuit het platform uitdragen naar de zorgteams van de scholen van de scholengemeenschap. Bijvoorbeeld: uitleg over handelingsplanning door de orthopedagogen van het BuO aan de zorgcoördinatoren gewoon onderwijs en in samenwerking met het CLB.
  - o Rol van het CLB:
    - Deelnemen aan het zorgoverleg binnen deze structuur.

4.10 Kwaliteitsbeleid: Kwaliteitsbeleid conform hoofdstuk XI DCLB

Voldoet niet

We baseren ons op gesprekken en documenten om hierover een uitspraak te doen. We kunnen voor de beoordeling van dit onderwerp nog niet steunen op geregistreerde gegevens van de centra.

Vaststelling

- Het centrum heeft recent een visie op kwaliteitszorg uitgeschreven. De visie is beperkt en is een neerslag van het denken van de stafleden over kwaliteitszorg. Deze visie werd niet gecommuniceerd met de andere medewerkers.
- De aansturing in functie van de kwaliteitszorg gebeurt door de staf. In elk steunpunt is een lid van de staf opgenomen om de informatiedoorstroming te realiseren. Er is een contactpersoon inzake kwaliteitszorg (kwaliteitscoördinator). De opdracht is niet duidelijk en onvoldoende transparant voor de medewerkers. Er is geen individueel functieprofiel uitgeschreven.
- Er zijn vrij recent zes kwaliteitsplannen opgemaakt door de staf. Deze kwaliteitsplannen zijn opgesteld conform art 97 DCLB. Uit de gesprekken met de medewerkers stellen we vast dat de kwaliteitsplannen niet gekend zijn qua inhoud en proces van tot stand komen. De medewerkers zijn wel op de hoogte van de impact van de plannen op de dagelijkse werking.
- Er zijn meerdere verbeterprojecten opgestart die zich vooral naar de primaire processen richten. Voor het opstellen van verbeterprojecten is er op centrumniveau geen leidraad. Verbeterprojecten ontstaan vaak vanuit de teams. De steunpunten werken dit dan verder uit en koppelen het terug naar de teams en de staf. Voor deze acties wordt meestal niet gewerkt volgens de principes van de kwaliteitscirkel. Dit heeft tot gevolg dat er een gebrek is aan samenhang en dat de acties onvoldoende in een ruimer geheel gekaderd worden. De coördinatie en de opvolging gebeurt door de staf en de beleidsraad. We stellen een gebrek aan borging en verankering in het kwaliteitsbeleid vast.
- Uit de gesprekken met de staf en de medewerkers stellen we vast dat de er tijdens de dagdagelijkse werking in functie van een verantwoorde dienstverlening en een respectvolle begeleiding van de cliënten door de medewerkers op een kwaliteitsvolle manier gewerkt wordt.
- De opbouw van het kwaliteitshandboek is gebaseerd op het model van de VCLB koepel. De inhoudelijke invulling is nog te beperkt. De kwaliteitsdoelstellingen en de thema's zijn niet opgenomen. Het kwaliteitshandboek is een onderdeel van het

intranet. De medewerkers kennen het intranet, maar niet het kwaliteitshandboek en worden niet betrokken bij de invulling ervan.

- Via het instrument van W. Vankeymeulen en E. Vercammen werd er in 2008 een zelfevaluatie gedaan. Deze bevraging werd ingevuld en gecoördineerd door de coördinatoren met als doel een zicht te krijgen op de prioritaire thema's waaraan gewerkt moest worden. De medewerkers zijn onvoldoende op de hoogte van deze zelfevaluatie. Naast enkele gegevens vanuit de zelfevaluatie zijn er op centrumniveau nog andere gegevens beschikbaar (de evaluaties van projecten en activiteiten, evaluaties m.b.t. de vaccinaties en de algemene consulten en de tevredenheidsonderzoeken van cliënten). Het centrum maakt nog te weinig gebruik van deze data in functie van het bepalen van de prioriteiten bij de zelfevaluatie en de kwaliteitszorg.

Inbreuken tegen de regelgeving:

- DCLB Hoofdstuk XI Kwaliteitszorg

4.11 Buitengewoon onderwijs: Aanwijsbaar multidisciplinair team

Voldoet

We baseren ons op gesprekken en documenten om hierover een uitspraak te doen. We kunnen voor de beoordeling van dit onderwerp nog niet steunen op geregistreerde gegevens van de centra.

Vaststelling

- Het centrum begeleidt 6 scholen voor buitengewoon basisonderwijs. Binnen deze scholen komen de types 1, 2, 3, 4, 5, 6 en 8 voor. Drie scholen voor buitengewoon secundair onderwijs behoren eveneens tot het werkgebied en daarin vinden we de types 2, 4 en 5 met OV 1, 2 en 4.
- Het Vrij CLB Leuven beschikt over een aanwijsbaar multidisciplinair team voor buitengewoon onderwijs (BuO). De omkadering bestemd voor de begeleiding van de leerlingen wordt integraal ingezet om dit doel te realiseren.
- Medewerkers werkzaam in het buitengewoon onderwijs begeleiden bijna allemaal ook scholen van het gewoon onderwijs. Het BuO-team is geïntegreerd in team 3 basisonderwijs maar vormt toch een aparte cel.
- Ter ondersteuning van de medewerkers is de staf BuO opgericht met als kerntaak BuO- en aanverwante thema's. Naast de stafmedewerker zijn nog een aantal personeelsleden deeltijds vrijgesteld voor aansturing en coaching. De stafmedewerker BuO maakt ook deel uit van de centrale staf en de beleidsraad om ervoor te zorgen dat de eigenheid van het BuO voldoende aan bod komt in het beleid.
- Een deel van de cel zijn personeelsleden die een ruime ervaring opgebouwd hebben vanuit het verleden. Nieuwe teamleden hebben voor deze opdracht gekozen. Meerdere mogelijkheden worden voorzien om nieuwkomers te introduceren in de materie: bvb vorming, de instap- en schakelbrochure BuO, ...
- Om de deskundigheid van de teamleden te verhogen kan vorming gevolgd worden in het centrum, in de scholen, in de koepel en via het PVOC. Gevolgde vorming stroomt door in de cel BuO.
- De medewerkers binnen de cel BuO weten goed aan te geven wie waarin deskundig is en geregeld wordt men op zijn specifieke deskundigheid en expertise aangesproken. Een overzicht van de specifieke deskundigheden van en voor alle medewerkers kan een hulpmiddel zijn.
- Uit de gevoerde gesprekken blijkt dat alle medewerkers tewerkgesteld in het buitengewoon onderwijs over voldoende deskundigheid beschikken om de hun toevertrouwde taken kwaliteitsvol uit te voeren.

- We stellen vast dat alle medewerkers van het centrum bij doorverwijzingen naar het buitengewoon onderwijs beroep kunnen doen op de mensen werkzaam in het BuO en op hun deskundige ondersteuning kunnen rekenen.

4.12 Lokaal overlegplatform: Deelname aan en samenwerking met LOP

Voldoet

We baseren ons op gesprekken en documenten om hierover een uitspraak te doen. We kunnen voor de beoordeling van dit onderwerp nog niet steunen op geregistreerde gegevens van de centra.

Vaststelling

- Er is een LOP Leuven, één voor basisonderwijs en één voor secundair onderwijs. De stafmedewerkers volgen de algemene vergaderingen en de vergaderingen van het dagelijks bestuur. Sommige medewerkers participeren aan meerdere werkgroepen van het LOP (werkgroep kosten, werkgroep ROM, ...)
- Via de Leuvense onderwijsraad wordt er samengewerkt met het stedelijk flankerend onderwijsbeleid (brede school, buddyproject, ...).
- De informatie vanuit de LOP vergaderingen en de werkgroepen stroomt door naar de teams. De afspraken die in het LOP genomen worden alsook de instrumenten die ontwikkeld zijn, worden op centrumniveau benut.

5. BEWAAKT HET CENTRUM DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.1.1 Personeelsorganisatie

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- Het centrum beschikt over volgende omkaderingsgewichten: (a) lineair = 69,96; (b) extra GOK-omkadering = 1,19 en geen densiteit. Daarnaast ontvangt het centrum 1,52 via overdracht van andere centra en wordt 0,45 afgestaan aan het POC. Dit resulteert in een totaal omkaderingsgewicht van 72,22. Hiermee situeert het centrum zich in de groep van de grote centra. De extra GOK-omkadering werd vooral ingezet voor de scholen met de meeste GOK-leerlingen.
- De wijze waarop het totale omkaderingsgewicht wordt ingezet steunt op een aantal principes die door de staf driejaarlijks kritisch worden geëvalueerd en bijgestuurd in overleg met de beleidsraad en het LOC en finaal worden goedgekeurd door het bestuur.
- Het personeel is gevestigd in de hoofdzetel. Op twee locaties worden nog medische consulten georganiseerd. In Kortenberg zijn een aantal artsen, PMW en administratief personeel bijna permanent werkzaam. In Heverlee is enkel personeel aanwezig ter gelegenheid van de medische consulten.
- Het centrum heeft niet gekozen voor een multidisciplinair team per school maar heeft de personeelsleden samengebracht in grotere gehelen. Voor de begeleiding van het secundair onderwijs werden 2 teams samengesteld, voor het basisonderwijs zijn 3 teams voorzien. Het aanwijsbaar team BuO maakt deel uit van team 3 basisonderwijs.

Een team draagt verantwoordelijkheid voor een groep scholen en wordt aangestuurd door de teamcoördinator.

- Omwille van de schoolnabije werking werd per school een anker aangesteld. Alle disciplines, ook de paramedici komen hiervoor in aanmerking met uitzondering van de artsen. In het basisonderwijs neemt vooral de p-discipline deze taak op zich. In het secundair onderwijs wordt de taak van anker frequenter opgenomen door de maatschappelijke discipline.
- Wat de taakinfilling betreft van de verschillende disciplines stellen we vast dat de organisatie gekozen heeft voor een horizontale taakverdeling voor de meeste disciplines. De artsen en de verpleegkundigen, die geen functie van anker opnemen, werken longitudinaal.
- Er is een organogram beschikbaar. Sommige medewerkers vervullen een staffunctie, een coördinerende taak, een steunpuntfunctie op centraal en/of werkveldniveau. Zij hebben hiervoor een vermindering gekregen van werkzaamheden in de scholen. Er zijn functiebeschrijvingen voor meerdere functies en er is een procedure voor aanstelling. De coördinatiefuncties/verantwoordelijkheden betreffen o.a.: stafmedewerker, teamcoördinator, vestigingsverantwoordelijke, steunpunt (bv. kansenbevordering, OLB, zorg, ...), coördinator middelenbeleid, ...
- De medewerkers in de preventieve gezondheidszorg en in de centraal ondersteunende diensten zijn elk gegroepeerd in één team.
- Ook werden verantwoordelijken/contactpersonen aangeduid voor ICT, het welzijnsbeleid, het onthaal en begeleiding van nieuwe medewerkers, de gelijke onderwijskansen, de leerplichtopvolging, de gezondheidspreventie, de schoolondersteuning, ...
- In de jaarplanning zijn vaste momenten voorzien voor de teamvergaderingen die als doel hebben (1) informatie delen en verspreiden, (2) multidisciplinaire casusbesprekingen en (3) participatie aan het beleid. Sommige disciplines vergaderen op regelmatige basis terwijl andere disciplines eerder occasioneel samenkomen.
- Voor de aanwerving van nieuw personeel hanteert het centrum een duidelijke procedure. Er worden gesprekken gevoerd met kandidaten door directie, stafmedewerkers aangevuld met de verantwoordelijke teamcoördinator. Criteria die een beslissing mede beïnvloeden zijn gekoppeld aan de bestaande functiebeschrijvingen van elke discipline. De directie heeft voldoende mogelijkheden om een degelijk personeelsbeleid te voeren.
- Evaluatie van de wijze waarop de personeelsorganisatie is uitgebouwd is tot op heden vooral aan bod gekomen binnen de staf, het LOC en het inrichtend bestuur. In de coachinggesprekken worden wel suggesties voor de interne organisatie gevraagd. Een systematische bevraging waarbij alle personeelsleden worden betrokken werd tot op heden nog niet uitgevoerd.

5.1.2 *Evaluatiesysteem*

5.2 Professionalisering

5.2.1 *Aanvangsbegeleiding*

5.2.2 *Deskundigheidsbevordering*

5.3 Materieel beleid

5.3.1 *Financiële middelen*

5.3.2 *Kostenbeheersing voor leerlingen*

5.3.3 *Uitrusting*

5.3.4 *Infrastructuur*

Vaststellingen

- Zie resultaten infrastructuur: taken kwaliteitsvol uitvoeren en privacy garanderen.

5.4 Welzijn

5.4.1 *Werken / Stages*

5.5 Curriculum

5.5.1 *Informatie over onderwijs*

Zie resultaten Informatieverstrekking.

5.5.2 *Informatie over gezondheid en welzijn*

Zie resultaten Informatieverstrekking.

5.5.3 *Informatie over kinderrechten*

5.6 Begeleiding

5.6.1 *Afstemming tussen CLB en school*

5.6.2 *Hulpverlening*

Er werd tijdens de doorlichting een beroep gedaan op een externe deskundige voor het onderzoek van het werkingsprincipe 'multidisciplinair werken'.

Vaststellingen

- De visie op de inhoudelijke invulling van het multidisciplinair handelen (MDH) is beperkt en niet uitgeschreven. Men gaat ervan uit dat iedereen multidisciplinair denkt. In het beleidsplan wordt het MDH wel als aandachtspunt meegenomen maar de na te streven concrete realisaties zijn vaag.
- Er zijn geen centrumafspraken die bepalen bij welke kernactiviteiten een multidisciplinaire aanpak dient plaats te vinden. Er wordt onvoldoende gereflecteerd op het MDH met het oog op evalueren en bijsturen.

- De randvoorwaarden voor MDH zijn aanwezig. Er wordt tijd voorzien en elk team heeft een aparte werkplek wat er toe bijdraagt dat er intensief kan samengewerkt worden.
- Het centrum heeft geopteerd om met één anker per school te werken. De functie van de anker is uitgeschreven, maar niet in functie van het MDH. De anker kan terugvallen op het team of op een steunpunt. Het beleid stimuleert regelmatige collegiale consultatie vanuit de overtuiging dat dit bijdraagt tot het multidisciplinaire denken.
- Het centrum heeft ervoor gekozen om met 6 teams te werken. Drie teams basisonderwijs (waarvan 1 team ook buitengewoon onderwijs begeleidt), twee teams secundair onderwijs en één team PGZ.
  - o Voor elk team basisonderwijs is er een tweewekelijks overleg waarbij een arts aanwezig is. Het teamoverleg wordt benut voor het doorgeven van informatie en voor casusbesprekingen. Voor de invulling van het MDH tijdens dit overleg zijn er geen richtlijnen. Sommige medewerkers maken gebruik van een leidraad voor multidisciplinaire casusbespreking. Er zijn geen centrumafspraken over wanneer een casus besproken wordt. We stellen vast dat er weinig verslaggeving gebeurt van de teamvergaderingen.
  - o In het SO is er vier maal per schooljaar een multidisciplinair overleg dat vooral als intervisie bedoeld is. Daarnaast zijn er 12 teamvergaderingen per jaar waar ook overleg over leerlingen gebeurt. Van het leerlingenoverleg wordt geen afzonderlijk verslag gemaakt. De betrokken CLB anker zorgt voor de notities in het dossier van de leerling.
  - o De teamcoördinatoren leiden de teams en het teamoverleg/MDO. In het functieprofiel van de teamcoördinatoren zijn er geen richtlijnen hoe zij het MDH dienen te stimuleren, sturen, bewaken en opvolgen.
- We hebben vastgesteld dat er onder de personeelsleden zeker een bereidheid tot samenwerking aanwezig is. De wijze waarop de medewerkers het MDH invulling geven is sterk afhankelijk van de individuele anker of van de arts.
- Uit onze gesprekken stellen we vast dat het MDH onvoldoende systematisch bewaakt wordt. Het MDH van de anker of van de arts wordt niet formeel opgevolgd. De wijze waarop de medewerkers de invulling van MDH verwoorden geeft ons geen garantie voor een multidisciplinaire aanpak.

Zie ook de leerlinggebonden activiteiten

- Psychisch en sociaal functioneren
- Afwezigheidsproblemen

5.6.3 *Preventieve gezondheidszorg*

Zie preventieve gezondheidszorg

- algemene consulten
- vaccinaties

5.6.4 *Schoolondersteuning*

Zie schoolondersteuning

- Informatieverstrekking
- Deelname in overleg over afwezigheden
- Projecten rond prioritaire doelgroepen
- Samenwerking scholen gewoon en buitengewoon onderwijs

5.7 Evaluatie

5.7.1 Attesteringspraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- Het centrum heeft een systematische gegevensverzameling m.b.t. attestering BuO en GON opgestart. Er werd een begin gemaakt van verwerking van deze gegevens.
- Het centrum heeft een visie op attesteringspraktijk die vooral moet blijken uit de beschrijving van het zorgcontinuüm in de CLB-werkwijzer basisonderwijs. Dit houdt in dat de school zorgt voor een goede preventieve basiszorg en dat indien deze ontoereikend is de school de zorg kan verhogen via remediëren en differentiëren met het CLB als coach. Wanneer na verloop van tijd blijkt dat deze verhoogde zorg nog niet volstaat kan de school het CLB inroepen voor het uitbreiden van de zorg. Het CLB zal dan het proces van handelingsgerichte diagnostiek opstarten met alle betrokkenen (school, leerling, ouders, externen).
- Het centrum heeft een document 'attesteringen binnen VCLB Leuven – interne afspraken' opgemaakt waarin een aantal afspraken van praktische aard zijn opgenomen. Voor meerdere momenten in de onderwijsloopbaan waarop het uitreiken van een attest aan de orde is werden stappenplannen (Wie? Wat? Hoe?) opgesteld. Tot op heden werden nog geen formele centrumafspraken (criteria, termijnen,...) opgesteld die de medewerkers kunnen ondersteunen in het beslissingsproces dat leidt tot een attestering. De gelijkgerichtheid wordt nagestreefd via informele contacten met collega's, de teamcoördinator en de stafmedewerker BuO.
- Voor de attestering naar het buitengewoon onderwijs is een stappenplan uitgewerkt en is bijkomende informatie beschikbaar via het intranet waarbij ook een verwijzing naar de praktijkfiches opgesteld door de VCLB-koepel. Op het centrum geldt de afspraak dat bij vragen een beroep kan gedaan worden op de teamcoördinator van zijn team en in tweede instantie op iemand van de cel en/of staf buitengewoon onderwijs (BuO). Alle inschrijvingsprotocollen worden nagelezen en getekend door de directie.
- Ook voor de attestering GON werd een stappenplan uitgewerkt. Daarin worden alle fasen opgenomen en wordt geduid wie betrokken is en op welke wijze. Voor (GON) type 4 wordt een document met richtlijnen, uitgewerkt door de VCLB van Vlaams-Brabant en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, ter beschikking gesteld.
- Het is van belang om bij de overhandiging van het attest buitengewoon onderwijs de regelgeving strikter toe te passen.
- De kernactiviteiten en de doorlooptijd van een traject die door de overheid vermeld worden in het 'BVR operationele doelstellingen' zijn gekend en worden gerespecteerd. Er wordt aandacht besteed aan het verwerkingsproces door de ouders en hulp geboden bij de keuze van een geschikte school. Het is aangewezen om tijdens een keuzeproces ook het kind zelf in voldoende mate te betrekken. Gezien ook nauw samengewerkt wordt met de school is het van belang een duidelijke communicatie te voeren over de gevolgde werkwijze, verantwoordelijkheden en taken.
- Bij moeilijke keuzes of twijfel (bvb 3^e kleuter overdoen of niet) primeert het belang van het kind.
- Tijdens het proces van attestering is er meestal collegiale consultatie, vaak bij iemand van de eigen discipline. De ankers nemen veel zelf op en er is geen systematisch multidisciplinair teamoverleg. (zie 5.6.2 Hulpverlening).
- Het centrum beschikt over voldoende diagnostisch materiaal en heeft een vlotte samenwerking met het netwerk.

5.7.2 Verwijspraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning
- ontwikkeling.

We baseren ons op gesprekken en documenten om hierover een uitspraak te doen. We kunnen voor de beoordeling van dit onderwerp nog niet steunen op geregistreerde gegevens van de centra.

Vaststellingen

- In het kader van het zorgcontinuüm wordt aandacht besteed aan doorverwijzingen naar het extern netwerk. Vooral in de begeleidende tekst voor het secundair onderwijs is een apart luik opgenomen over doorverwijzen waar ook een beknopte visietekst is neergeschreven naast andere elementen binnen de netwerking en de draaischijffunctie van het centrum. Een ruime, door het personeel gedragen, visietekst is niet beschikbaar.
- Gesprekken wijzen erop dat het CLB inspanningen doet om zo goed mogelijk het zorgniveau voor leerlingen te bepalen. Ter ondersteuning voor de medewerkers zijn meerdere teksten ontwikkeld en zijn duidelijke handvaten aanwezig in het zorgcontinuüm, in de visie aangaande handelingsgericht werken (HGW), ... De ontwikkelingen worden opgevolgd en vorming wordt voorzien (bvb HGW). Het centrum beschikt over de nodige middelen voor diagnostiek: er is een orthotheek en een testotheek die een belangrijke ondersteuning betekenen voor de medewerkers.
- Om te kunnen doorverwijzen moeten de medewerkers kunnen beschikken over voldoende informatie. Het centrum levert grote inspanningen om een zo goed mogelijk overzicht te realiseren en actueel te houden van alle diensten waarmee kan worden samengewerkt. Met een aantal diensten werd een samenwerkingsovereenkomst afgesloten.
- De uitwisseling van gegevens met externe diensten is een belangrijke aangelegenheid. Meerdere teksten werden opgesteld om de medewerkers te helpen, bvb '10 vuistregels bij het delen van vertrouwelijke informatie met derden', een interne nota over de informatie-uitwisseling met een externe dienst, samenwerking met politie en parket, ...
- Voor sommige problematieken werden stappenplannen ontwikkeld, bvb kindermishandeling, tienerzwangerschappen.
- Tijdens de bespreking met de medewerkers is duidelijk gebleken dat de verschillende fasen binnen het verwijstraject gekend zijn en ook consequent worden doorlopen. Hierbij wordt, in de mate van het mogelijke, rekening gehouden met de doorlooptijd van het traject die door de overheid werd bepaald in het BVR 'operationele doelstellingen'. Indien voor bepaalde facetten (bvb neurologisch onderzoek) beroep wordt gedaan op een externe dienst worden de ouders duidelijk geïnformeerd wat dit betekent voor het verloop van het traject.
- In de loop van een verwijsproces worden een aantal facetten consequent door iedereen toegepast:
  - o de betrokkenheid van de ouders. Hiermee tracht men twee doelstellingen te realiseren: de vraagverheldering en de motivatie verhogen indien een verwijzing nodig is. De betrokkenheid van de leerling zelf is afhankelijk van de leeftijd, het bevattingsvermogen en de aard van de problematiek. Wij menen te kunnen stellen dat vooral in het basisonderwijs meer aandacht kan gegeven worden aan het systematisch betrekken van de leerling tijdens de verschillende fasen van het verwijzingstraject.
  - o tijdig de beschikbaarheid van de juiste hulpverlening nagaan bij de netwerkpartners.
- Het consequent toepassen van enkele elementen is voor verbetering vatbaar:
  - o het gebruik van bestaande formulieren (bvb toestemming uitwisseling gegevens).

- o multidisciplinair overleg in de loop van het verwijzingsproces. Voor verwijzing naar sommige diensten is een voorafgaand multidisciplinair overleg verplicht. (zie 5.6.2 Hulpverlening).
- Rekening houdend met de ernst, de intensiteit en de complexiteit van de problematiek kan beslist worden tot een onmiddellijke (door)verwijzing. In de andere gevallen zal een personeelslid van het team (meestal de anker van de school) een kortdurende begeleiding opstarten.
- De verschillende tussenkomsten die leiden naar een verwijzing worden in beeld gebracht in het multidisciplinair dossier via het activiteitenregistratiedocument (ARD). De opeenvolging van deze documenten maakt het volgens de medewerkers moeilijker om het overzicht van het traject te behouden.
- Nadat het advies tot verwijzing met de betrokkenen werd besproken wordt het nodige gedaan om de cliënt te motiveren om deze stap ook effectief te zetten. Men heeft tot doel om de ouders zelf de eerste contacten te laten leggen maar bij kansarmen zal het centrum heel wat meer begeleidende en ondersteunende activiteiten ontplooiën.
- Er zijn geen centrumafspraken over de frequentie en de wijze waarop follow-up wordt opgenomen door de medewerkers. Nagaan of de cliënt de verwijzing heeft opgevolgd, navragen of de cliënt tevreden is van de geboden dienstverlening zijn acties die afhankelijk zijn van persoonlijk initiatief van de medewerker.
- Gegevens over de verwijzingspraktijk worden nog niet verzameld en geregistreerd op organisatieniveau. Het centrum voert de verplichte registratie in het programma LARS consequent uit.
- De kwaliteitsbewaking van het verwijzingsproces, de evaluatie van verwijstrajecten met de medewerkers, het in kaart brengen van waarom door wie en naar waar verwezen wordt kan een belangrijke bron zijn voor mogelijke bijstellingen.

6. ALGEMEEN BELEID VAN HET CENTRUM

Het onderzoek naar het algemeen beleid van het centrum levert volgende vaststellingen op:

Vaststellingen

Het inspectieteam heeft beslist geen vervolgregeling op te leggen voor de kwaliteitszorg. Het CLB krijgt de ruimte dit aan te pakken binnen haar eigen traject omdat we vertrouwen op het engagement van de leiding en de ontwikkelingskracht die in het centrum aanwezig is en die reeds aangetoond werd bij andere aspecten van de werking.

Het beleid is nog organiserend.

Er is een participatief leiderschap.

Door het installeren van vele geledingen/niveaus wordt er in het centrum vooral vanuit een top-down structuur gewerkt.

Er is een aanzet tot visieontwikkeling voor sommige zaken, maar dit wordt nog niet gedragen door het ganse centrum.

De visie wordt voor bepaalde thema's nog te weinig vertaald naar de concrete werking en niet altijd met iedereen gecommuniceerd

Het personeel wordt betrokken bij het nemen van beslissingen. Er zijn voldoende structuren aanwezig voor overleg.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN HET CENTRUM

7.1 Wat doet het centrum goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Een sterke individuele begeleiding.
- Een aanklampende houding in functie van kansarmen
- De wijze waarop het centrum haar opdracht m.b.t. de informatieverstrekking opneemt
- De wijze waarop de vaccinatie-opdracht wordt uitgevoerd.
- De uitbouw van de testotheek en infotheek
- De contacten met externe diensten in functie van de leerlingenbegeleiding.
- De uitbouw en het actueel houden van de sociale kaart
- Het benutten van het gestructureerd overleg voor de bespreking van leerlingen met leerplichtproblemen.
- Schooloverstijgende schoolondersteuning op niveau scholengemeenschappen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het betrekken van de ouders tijdens het hulpverleningsproces
- De ondersteuning van de medewerkers door de verschillende steunpunten.
- De opvolging van externe ontwikkelingen.

Wat betreft het algemeen beleid

- Participatief leiderschap.
- Er zijn voldoende overlegstructuren aanwezig.
- Goede ondersteuning van de medewerkers (steunpunten, stafmedewerkers, teamcoördinatoren,...)

7.2 Wat kan het centrum verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De taken en verantwoordelijkheden van de coördinerend arts vastleggen.
- Concrete afspraken (o.a. voor medische infrastructuur en PSF) vermelden in de bijzondere bepalingen.
- Het opnemen van schoolondersteunende taken in functie van de GOK begeleiding
- Preventieve en schoolondersteunende acties verder uitbouwen voor alle domeinen.
- De invulling van het kwaliteitshandboek conform de regelgeving.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het verzamelen, analyseren en consequent gebruik maken van gegevens naast de verplichte registratie..
- De leerlingen meer betrekken bij het hulpverleningsproces.
- Schriftelijke afspraken op centrumniveau om de gelijkgerichtheid te bevorderen.
- Het bespreken van de geregistreerde gegevens in functie van LPO op schoolniveau.
- De integratie van PGZ in de CLB werking
- De opvolging na attesten en verwijzingen.
- De verbeterprojecten systematischer en cyclisch uitbouwen
- De ontwikkelde praktijken op centrumniveau meer implementeren in het werkveld .

Wat betreft het algemeen beleid

- De visie nog meer vertalen naar de concrete werking.
- Meer bottom-up aanpak realiseren.

7.3 Wat moet het centrum verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De infrastructuur voor de algemene consulten in het centrum, de twee vestigingsplaatsen en de school Ter Bank.

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

BEPERKT GUNSTIG

omwille van volgende tekorten

Infrastructuur

Infrastructuur: taken kwaliteitsvol uitvoeren en privacy garanderen

---

---

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet vanaf **1 september 2011** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Regine Vandervee

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: